

Este de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cda in-trega, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune. **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent una data, se antocipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 aprilie s. v. incepemu patrariu nou de anu si invitamu la prenumeratiuni noue. Pretulu remane celu de pana acum'a, ce se vede in fruntea foii.

Numele si locuinti'a dloru prenumeranti rogamu se fie scrise curatu.

Redactiunea.

Viena 23 mart./4 aprilie 1868.

Insciintiarile private dar secure ce ni vinu din Buda-Pest'a, marturisescu cumca dd. deputati dietali ai nostri desvolta cu totii o aptivitate si energia demna de recunoscintia, nisuindu prin sectiunile dietei si prin cercurile publice a capacita pre colegii loru de alte limbi cumca necesitatea si dreptatea pretinde ca in favorea natiunilor nemagiare se se modifice proiectulu de lege alu ministeriului privitoriu la publicarea legiloru, ce ministeriulu ar dori s'o faca numai in limb'a magiara.

Cu acel'a-si zelu lucra deputatii romani a sterge seu a modifica § 8. din proiectulu de lege in caus'a besericeii otodocse. In amendoune directiunile sperantiele loru nu sunt tocma fora de radime des — trebuie s'o insemnamu cu parere de reu — acesta spriginire nu li vine din partea deputatiloru de natiunalitate serbesca. Descrierea mai detaiata o rezervamu pana la realizarea sperantieloru, ca nu cumva grabirea se le deochia.

Pregatirile pentru alegerile venitorie dietali incepu a se manifesta in unele locuri. Stang'a vechia prin organulu seu provoca poporulu la miscaminte electorali inca de acum, desemnandu-si candidatii si judecandu programele loru politice.

Este inse timpu inca lungu pana la tomna candu se va finf sesiunea dietei actuale, si de aceea miscamintele electorali nu se vor porni inca de acum'a cu grosulu caici e cam timpuriu. Dar multu putienu catu se vor manifesta nu vor lipsi a li aduce a minte dloru deputati ca au facutu promisiuni mari poporului la alegerea trecuta, promisiuni cari nu numai ca nu s'au realizatu, dar in parte le-au si uitatu.

Vor merge multi deputati a cere erasi increderea poporului la alegerea noua. Si daca poporulu din a sa parte li va cere socota despre multele promisiuni reamintindu-le din punctu in punctu, putieni insi vor fi cari se nu stee uimiti ci se li se deslege limb'a pentru a dovedei o consciintia curata, o buna credintia, pentru a-si motiva procedur'a si a scapa de sub sarcin'a grea a responsabilitatei morale.

Se vorbimu mai apriatu, La alegerea trecuta candidatii de ablegati publicandu-si programele loru se intrecau cari de cari a face promisiuni mai mari natiunalitatiloru, in catu optimistulu s'ar fi potutu seduce a crede ca abi se va

intrun dieta si delocu prin aclamatiune se va prochiamá libertatea deplina politica-natiunala pentru toti cei ce sustienu tier'a. Candidatii inse, dupa ce se vediu odata in dieta, portara pre natiunalitati de la o icona la alt'a, asiá le porta si astadi spre mare superare si mahnire a fie-carui patriotu adeverat.

Daca pre acesti mandataru i-ar interpela astadi mandantii loru, ore cum s'ar scusa?

Dar mai sunt inca cateva luni pentru dieta actuala. Speramu ca dd. ablegati vor intrebuintiá acestu timpu astfelu ca la alegerea venitoria se pota pasi erasi de candidati.

Guvernulu se acusa.

Delegatiunile amendoune si-au datu incuviintiarea pentru fondulu secretu care sta la despusetiunea dlui Beust cancelariului imperiale si parintele dualismului. Ca s'a datu tocma la man'a dsale, este pre naturalu caici dsa scie mai bine cum se regeneraza statele, si-a facutu prassea in Sassoni'a.

Ajunge a sci cumca acestu fondu esiste si apoi nu ne vom mira daca o multime de diurnale straine si interne vinu se ni laude guvernulu de tote laturile, se ne faca a crede ca noi cu totii suntemu fericiti, casi cum ele ni-ar cunosce starea mai bine de ce ni-o cunoscemu noi.

Fiindu inse ca „numai acel'a se baga de sluga care — cum e proverbialu romanescu — nu sci se fie stepanu,“ asiá i s'a intemplatu guvernului nostru ca si-a capetatu nisce slugitori cari de cari mai neprecepti, si candu acestia se punu a lauda guvernulu, densii mai totdeun'a l'acusa medilocitu prin nepreceperea loru, i facu nisce acusari ce — de si-le-ar permite cutare foia nedependente, ar ave de sentitu.

Se insiramu aci unele din aceste acusari, putiene precum ni permite spatiulu :

Apare la Paris in limb'a francésca unu june dfariu adoratoriu mare alu sistemii austriace de astadi si carele se mai nutresce si cu banii unui magnatu polonu. Nu pomenimu numele acestui dfariu caici nu voimu se fimu noi cari se contribuésca a-lu scote din obscuritatea la care l'osenditu publiculu prin ignorarea sa. Unele foi din Romani'a lu citeza. Acestu dfariu dice ca in orientu este mare influenti'a Rusiei, dar cumca Austri'a ar ave acolo chiamare. Ce va se dica acést'a altu ceva de catu o aculare medilocita a guvernului imp. reg. ca desi are chiamare in orientu, totusi Rusi'a este mai capace si mai istetia caici are deja influentia. Adeveru naturalu, caici Austri'a se baséza pe doue egemonfi, un'a unгурésca si alt'a nemtiésca, apoi poporale din orientu, ca veri-care poporu, si-dorescu libertate si nu egemonia pre capu.

Aici in Vien'a „Presele“ cu „Deb.“ acusa pre cehi imputandu-le cochetari cu clericali in contr'a sistemii guverului

tiendundu ruinaerea ei. Acést'a este érase aculare guvernului ca nu sci multiamí pe cehi.

Foile din Pest'a nu inceta a ni spune catu este de mare aplecareu slaviloru din Ungari'a catra panslavismu si cum se importa in Ungari'a cultulu ideii rusesci. „P. C.“ „P. L.“ si „Hk“ aréta medilócele importarii si respandirea ideii. Acést'a (daca existe, despre ce nu vremu se vorbimu) nu póte insemna altu ceva de catu ca unii slavi superati in adanculu inimii pentru sórtea natiunalitatei loru, li se pare ca cnut'a rusésca e mai suportabile de catu libertatea precum li o dá constitutiunea unгурésca, — si cine amena vindecarea acestei pareri retacite?

In Transilvani'a „Kolozs. K.“ si dupa elu tote foile unгурesci si nemtiesci cate sunt mai multu seu mai putienu guvernamentale respandescu faim'a ca intre romanii Transilvaniei se impartu noue prochiamatiuni agitatorie. Fie-ne iertatu a ne indoi pana nu ni se va areta prochiamatiunea, parte caici romanii nu vreu se lucre din agitatiune, parte ca daca li-ar trebui agitatori, apoi acesta rola nimene n'ar poté-o porta asiá de bine casi deákistii cari au inceput'o impingendu-i pe romani la opusetiune. Dar faim'a are meritulu ca spune lumei cumca romanii Transilvaniei nu sunt multiamiti.

In fati'a acestei faimie respandite de dfaristic'a oficiosa, ore ce ar dice ministeriulu unгурescu despre leniscea, increderea si multiamirea Transilvaniei?

Continuati totu astfelu, foi guvernamentale! si in locu se ne calumniati precum aveti intentiune, voi veti produce medilocitu acusari guvernului.

De la senatulu imperiale.

Ambele case ale senatului imperiale desvoltara in dilele septemanei trecute o activitate speciala. Votandu-se luni de cas'a magnatiloru legea scolara, prin carea sunt desfipte referintiele bisericiloru si ale altoru faptoři de statu catra scólele publice si indreptatierea fie-carei biserice recunoscute in statu, de a-si infiintiá cu medilóce proprie scóle confesionale intru intielosulu angustu alu cuventului, se primira si de cas'a ablegatiloru unele putiene modificatiuni propuse de cas'a de sus, prin urmare ast'a lege trecu deja prin tote stadiile legelatiunei pana la sanctiunare din partea corónei.

Altu obieptu compenitoriu, care se resolvá in cas'a ablegatiloru sunt legile pentru organizatiunea noa a instantieloru administrative si judetiale in tote tierile reprezentate in senatulu imperiale. Instantiele administrative vor fi in fie-care tíera locoteninti'a si capitanatele districtuale. Personalulu fie-carei locotenintie se va cuprinde din unu locoteninte respective presedinte cu unu numeru corespunditoriu de consilieri, de concepisti, adjuncti de conceptu si de oficiali, éra personalulu capitanatelor districtuali din capitanu, comisari districtuali si unu secretariu cu mai multi diurnisti. Insemnamu, ca cercurile capitanatelor vor fi mai intinse, de cum erau ale pretureloru si salariile amplotiloru districtuali si locotenentiale vor fi mai mari de catu pana acum. Ce se atinge de judecatoriile districtuale, aceste vor ave cercuri mai anguste de catu capitanatele si personalulu acestor'a va constá din unu judecercuale, unu adjunctu si cati-va cancelisti, toti inca cu salarie amliorate. Prin organizatiunea presenta

se efectua despartirea administratiunei politice de cea judetiala, care intru instanti'a prima erau pana aci impreunate.

Insemnamu, ca organizatiunile votate, tendu fi intimpinate de natiunalitati tieriloru cislaitane numai atunci cu bucuria deplina, daca organele administrative si judetiale pe langa calificatiunile recerute, vor ave si cunoscintia deplina a limbelor respective natiunile, p. Andrieviciu ablegatulu romanu din Bucovina se folosi de ocaziunea acést'a a desfasura necesitatea cunoscintiei limbelor natiunale intr'unu discursu, prin carele dete ansa regimului a se dechiará in privinti'a aplicarii limbelor natiunale in oficiu conformu legeloru de statu. Cuprinsulu acelu discursu este urmatoriu:

„Ieri s'a votatu in asta nalta casa legea despre organizarea instantieloru politice provinciale si districtuale, éra astadi s'a consultatu si legea despre intocmirea judecatoriiloru cercuale. Regatele si tierile reprezentate in senatulu imperiale stau asiá-dara in ajunulu activarii instantieloru administrative si judetiale menite pentru ele. Inse asemene de securu stau aceste tieri si pe terenulu legii fundamentale de statu despre drepturile generali ale cetatieniloru, prin carea in articolulu 19 este garantata egal'a indreptatiere a natiunalitatiloru si limbelor natiunale in scóla, oficiu si vietia publica. Eu am urmaritu cu tota atentiunea decursulu desbateriloru de ieri si de astadi, si trebuie se dicu, ca n'am auditu neci unu cuventu despre admiterea si aplicarea limbelor natiunale in diregatoriile infiintiande, desí rezultatele acestoru organizatiuni depindu multu si de la aceea, daca organele administratiunii si ale judecatoriiloru de prin tieri vor ave seu ba cunoscintia limbelor respectiveloru popóra.

E adevératu, ca se atinge de competinti'a fie-carei diete, a pune in aplicatiune acele decisiuni fundamentale, pe catu se repórta ele la intrebuintiarea limbei natiunale in oficiu. Dada de óra ce reprezentantiele de tíera nu vor ave ocaziunea de a face acést'a nainte de efectuirea organizatiunii noue; pare-mi-se ca legii fundamentale de statu mentionate s'ar corespunde de ocamdata prin aceea, daca la denumirea organeloru diregatoriiloru infiintiande s'ar luá in privire esacta cunoscintia deplina a limbelor poporatiuniloru respectieve in cuventu si in scrisóre.

Folósele, ce resulta de acolo, daca amplotiati, fie ei judecatori au organe administrative posedu cunoscintia limbei poporului, sunt mari, si anume nu numai pentru poporu, ci si pentru cursulu oficiului, inca si pentru statu.

Ce se atinge de poporu, trebuie se dicu ca elu s'a saturatu si de dragomani (dolmei) prin cari vorbesce in afacerile sale cu organele regimului mai cu séma in negótie judetiale, si de scriitorii unghierari, cari de o parte storcu poporulu de banulu celu de pe urma, éra de alt'a parte insiola pre adese si poporulu si diregatoriile. Poporulu nu dorescu asiá-dara alt'a mai ferbinte, de catu aceea, ca se se póta intielege cu organele administrative si judetiale in cuventu si in scrisóre in limb'a sa.

Asemene de folositoriu ca pentru poporu, este si pentru servitiu, daca amplotiatulu nu este mutu in limb'a respectiva a poporatiunii. De cate ori devine diregatoriulu in pusetiunea d'a vorbi catra o adunare mare de poporu? De cate ore depinde rezultatulu unei afaceri compentiore numai chiar de la o cuventare patrundetóre a diregatoriului catra poporu? De cate ori se intempla, ca pierde bietulu omu caus'a sa drépta, numai pentru aceea, ca n'a fostu intielesu de judecatoriulu? Si daca stetera asiá lucrurile pana acum, ore nu vor fi de aci nainte inca mai multu, candu organele regimului si ale judecatoriei nu se vor mai inchide intre cei patru pareti ai biroului, ci vor fi siliti a veni in atingere nemedilocita cu poporulu. Inca si oficiulu internu, ore nu va sporí mai lesne si mai rapede, daca referintele va fi in stare, fora de ajutorulu translatoriloru, a cetá recoursele cu

alegatele si a concepe respunsulu séu decisiunea in limb'a populului? Séu cà pòte se remana in privint'a acést'a totu la cele de pana acum? Eu nu credu, cà ar mai poté se fie, fatia cu legea fundamentala de statu articulu 19.

In fine e fora de indoiéla, cà acést'a zace si intru interesulu bine intielesu alu statului. Unu istoricu renumitu afirma cà Alesandru macedonulu a latitu imperiulu seu nu asiá cu poterea armeloru ci mai virtosu prin aceea, cà in tóte mesurile regimului si inse-si intru imbracamintea ostasiloru si a dregatorilor se conformá asiá de multu dupa datinele popóreloru, cà organele lui ori in ce tíera veniau, se socotiau de pamenteni. Si mie mi se pare a nu merge prè departe, afirmandu, cà marcele Austriei ar poté stá astadi la rcsaritu si la médiadi mai departe si cà popórele ar fi mai concrescute cu ide'a statului austriacu, de cum sunt, daca organele regimului de prin tíeri nu ar fi aparutu asiá de straine popóraloru cu limb'a, mesurile si portarea publica.

Daca mi s'ar observá, cà in un'a séu alt'a tíera nu se afla contingentulu de juristi versati si in limb'a populului, respundu, cà in sa-si in Bucovina, carea provincia a devenitu mai tardú sub corón'a Austriei, fara de cei nascuti in tíera de alte natiunalitati, numai dintre romani sunt aprópe la síesedieci de juristi, intre acestia multi si doctori de drepturi.

S'ar poté dice si acést'a, pcecum am siaudit din unele parti, cà postulatu cunoscutiei limbeloru natiunale se intielege de sine, de óra ce decurge din legile fundamentale de statu. Si eu concedu, cà ast'a se intielege singuru de sine, ba inca si aceea, cà regimulu centralu a presupu si mai nainto sciint'a limbeloru respective la ampoiati provinciali. De s'a adevéritu acea presupunere in alte tíeri, nu sciu, ast'a inse e sciutu, cà Bucovin'a fu totu deun'a presurata cu ampoiati din alte provincie, cari nu sciu nici picu limb'a tíerii, o esperiintia, in contra careia diet'a tíerii a radieatu de cateva ori vócea sa. Catu despre motivulu mai de aprópe, din carele mi-am luat libertatea a atinge astadi acestu obieptu, bine voiéscá nalt'a casa a se convinge din asta adresa, in carea din partea mai multoru notabili bucovineni sum provocatu a aduce aicia la cunoscutia starea lucrurilor referitórie.

Deci facu intrebarea, daca inaltulu regimu are de cugetu, la denumirea organeloru administrativu si judetiale de prin tíerile reprezentate in senatulu imperiale, a luá in privire decisiva cunoscutia limbeloru respectiveloru popóra in cuventu si in scrisóre, si a face in direptiunea acést'a dispuetiunile recerute? —

Scolandu-se ministrulu interneloru d. Giskra respunso urmatóriele: „Pretensiunea d. antevorbitoriu este, ca de la organele regimului provinciale se se recétra cunoscutia deplina a limbii populului din tíer'a respectiva. Ar fi fora indoiéla pretiosu, daca acestu cugetu s'ar poté efepuá in tóte tíerile pana la celu de pe urma

individu alu administratiunii. Ast'a nu o negu si eu speru, cà pe urm'a nisuinteloru de cultur'a natiunala, cultivandu-se mai cu energia interesele natiunale in cuventu si in scrisóre, si acestei recerintie de administratiune se va poté coresponde intr' unu modu mai estinsu, de cum de presentu. Poterile recerute spre efepuarea acést'a inse inca nu sunt séu nu cà nu stau spro dispuetiune, si eu trebué se respundu dlui antevorbitoriu, cà si in tíer'a, de carea a pomenitu anume, inca lipsesce acelu numeru de poteri, ca se se pòta efepuá deplinu acést'a. S'a disu, cà in tíer'a sa sunt vr'o 16 doctori de drepturi, cari sciu romanesce, si eu cugetu aceea vor fi avendu atatu interesu pentru cultur'a natiunalitati, ca se pviméscá posturi inferióre la organizatiunea venitoria, de óra ce nu se potu face de o data consilieri de locotenia si consilieri de forulu apelatoriale. Inse de ar si fi acést'a, apoi cugetu, cà cu barbatii natiunali totu nu se vor poté asiedia tóte posturile administratiunii. Provocandu asiá-dara la aceea ce dise d. ministru de justitia cu ocasiunea respunsului unei interpelatiuni in privint'a aplicarii limbii polone, potu se dicu, cà regimulu staruesce, a coresponde acestoru recerintie ale popóraloru si cà regimulu actuale ie in bagare de séma aceste recerintie pe catu e cu potintia.“

Potu in septeman'a acést'a se votá si legea interconfesionala, despre carea mai detaiatu in numerulu venitoriu. —

De la diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 2 aprile a casei reprezentantiloru.

Pest'a 2 aprile.

(**) Presiedinte: C.Szentiványi. In banc'a ministriloru sunt: Lónyay, Eötvös si Gorova.

Ministrulu finantieloru Lónyay asterne cascú unu proieptu de lege pentru a bate bani unguresci de aur, argintu si arama, anumitu: galbeni den aur; bucati de unu fl. de dóuedieci de cruce si de diece cruoeri, din argintu; si bucati de patru cruce si de unu cr. din arama. Hartiele de 10 cr. se voru incassá. Sistem'a monetara se coresponde sistemii francesci. Mai departe asterne Lónyay unu proieptu de lege despre inarticularea bunului corónai Gődöllö. Ambele proiepto de lege se predau tiparirii pentru a se debate in intielesulu constitutiunii. Se publica resultatulu alegerii de ieri a membriloru in comisiunea cáiloru ferate, a celoru suplinitori in deputatiunea regnicolara si a celoru in comisiunea de verificatiune. S'au alesu cei publicati in reportulu nostru de ieri. Petitiunea dietei Croatie in privint'a deputatiunii regnicolare se va trimite casei magnatiloru.

La ordinea dilei este legea despre restitutiunea darii pentru zucheru si spirituése exportate. Se cetesce legea si se primesce fara discutatiune ca obieptulu desbaterii speciale, in form'a propusa de comisiunea centrala.

Incepondu-se acésta desbateru propune Várady ca se se puna in acésta lege cumca nóu'a lege de consumaró va aparé catu de curundu. Lónyay dice cà emendamentulu lui Várady este de prisosu; elu asecura, cà legea despre dare se va introduce catu se pòte de cu graba.

Bonis spriginesce emendamentulu lui Várady.

Pulsky afla cà caracterulu provisoricu a legii (den desbateru) este destulu de pastratu. Partia contraria se nu uite cà ministeriulu este respunsabilu, din care cauza va grabi a aduce legile ce le a promis. — Mai vorbescu unii pentru testu, altii pentru emendamentu, si la votare cade cestu din urma. Legea se primesce si in desbateru speciala fara schimburi esentiale. Mane se va mai continuá.

Ministrulu finantieloru Lónyay desl recunóscé cà contributiunea pentru spiritulu se tie ne de legile despre bugetu, se róga a i se dá voia, fiindu gat'a, a o pune pe més'a dietei.

C. Tisza se bucura vediendu cà ministrulu si-implinesce asiá curundu cuventulu, dara totusi ar fi mai bine ca numi'a lege se se aduca la desbateru de odata cu bugetulu.

La refecat'a comisiunii permanente pentru petitiuni s'a escatu o discussiune insemnata si memorabile asup'a petitiunii Nasaudeniloru, prin carea se róga, ca erariulu si boierii privati, cei ce pe cale aministrativa formara pretensiuni asup'a alpiloru lor, se se indrume cu pretensiunile pe calea legii.

Comisiunea pentru petitiuni propuse, ca acésta petitiune se se transpuna ministerieloru de justitia si finantie pentru deslegare in sfer'a competintiei lor.

D'alta parte deputatulu Bohatielu intr'o cuventare mai lunga, pe care vom reproduce o la timpulu seu dupa stenografia, desfasurandu impregiurările cestiunii, facu contra propunerea, ca petitiunea Nasaudeniloru se se recomende intregulu Ministeriu pentru desclinita consideratiune si deslegare intru intielesulu legiloru custatorie.

Acésta contra-propunere fú combatuta de deputatulu Dozsa si Justh, éra pentru spriginirea ei se sculá mai antaiu dlu S. Popu, carele variá mai pe scurtu totu argumintelu dlui Bohatielu si mai adause cate-va vorbe bune si din parte-si; dupa aceea dlu S. Borlea cuventá, pre catu mi potui insemná, cam asié:

O. Casa! Eu partinescu propunerea dlui Bohatielu si o partinescu pentru cà ea nu cuprinde alt'a, de catu, ca plansórea mai multoru comune din districtulu Nasaudului, cumca alpii asié-numiti rovindicati, cari s'au aflatu si se mai afla in posesiunea lor legale si de cari se luera ca se fie ele despoiate pe calea aministrativa, — se se transpuna Ministeriului ca unu obieptu de insemnate si pe langa recomandarea, ca dispunerea asup'a-i se se faca intru intielesulu legiloru, éra nu in calea aministrativa.

Unulu dintre domnii ante-cuventatori, alu

caruia nume nu-lu sciu, a pretinsu, cumca emendamentulu dlui Bohatielu ar fi de prisosu, càci onorabilulu Ministeriu si asié va procede intru intielesulu legii. Daca este asié si daca si o. casa recunóscé necesitatea unei atare procedur, atunci eu cu at'a mai vertosu afu de lipsa ca se se priméscá propunerea dlui Bohatielu, fiindu cà de o parte si insii suplicantii punu desclinitu pondu pe aceea, ca treb'a lor se se cerce pe calea legii, d'alta parte bietiloru ómeni vatamati in dreptulu si proprietatea lor si nepastuiti si necagiti in modu nemaipomenitu, prin acést'a li s'ar face unu felu de multumire, éra cas'a ar dá o dovéda a amórei sale de dreptate.

Dlu deputatu Justh partinindu propunerea comisiunii, a disu, cà contra-propunerea dlui Bohatielu cu at'a mai pucinu s'ar poté acceptá, fiindu cà daca s'ar pasí astfelu la tóta petitiunea, recomandandu-se adeca fia-caró deosebítei consideratiuni a ministeriului intregu, apoi privindu la marcele numerulu de petitiuni, diet'a 50 de ani ar avé de lucru totu numai cu petitiunile. Dar eu tienu, cà intre petitiunile subternute dietei trebué se facemu deosebire dupa insemnata lor, éra insemnata petitiunii de facia nime, credu cà neci dlu Justh nu o desconsideréza si nu va potú a o pune intr'unu paralelu cu plansórea d. c. a unui individu privatu pentru cà dóra antisti'a comunale a re-partitu asup'a-i prè maro dare, séu cu rogarea altuia, ca se i se deé concessiune d'a plantá tabacu etc. Plansórea numeróseloru comune din districtulu Nasaudului cuprinde unu obieptu in genulu seu desclinitu si momentosu si merita la tóta templarea ca se fia recomandata deosebítei consideratiuni a ministeriului, pcecum si pana aci s'a mai facutu, si de aci inainte de securu se va mai face in asemenea casuri momentóse. —

Acum se sculá dlu Babesiu, dar cas'a incepú a-si aretá din mai multe parti nerabdaréa, carea inse curendu liniscindu-se, dlu Babesiu incepú, cumca — dupa cum cuprinde domni'a sa petitiunea Nasaudeniloru, esinti'a ei este, cà densii intru posesiunea lor pacica si legale de una suta si mai multi ani, o posesiune forte insemnata de mai multi alni, sunt atacati prin unii pretendenti pe calea aministrativa si totu pe acésta cale sunt amerintiati ou scóteera din posesiune. Acésta procedara, dupa cum trebué se precépa si se recunóscá totu juristulu nepreocupatu, este o anomalia, o monstruositate in practica juridica, càci dupa dreptu si lege posesorii legali si pacici ar trebui sustienuti si protendentii indrumati cu pretensiunile lor pe calea legii. — — —

Ací vorbitoriu fú intreruptu prin strigari sgomotóse: destulu, destulu! — Recede, recede! Primimu, Primimu!

La acestea Babesiu: „Daca onorat'a casa primesce propunerea dlui Bohatielu, buourosu recunóscu a cuventá mai departe“ „Primimu, Primimu!“

FOISIÓRA.

Primavér'a.

Vine dulcea primavéra,
Miriadele de flori
Vor obduce campii éra
Cu unu farmecu de coloru.
Firea ér se desmortiesce
De su-alu iernei albu vestmentu
Si in scurtu se va renvesce
Cu pomposu-i ornamentu.
Dar durerea mea cumplita
Ce-mi tortúra alu micu sinu —
Càci mi-e patri'a-asuprita
Nu-si mai curma negrulu chinu!
Codrulu éra se imbraca
Cu verdúlu seu covoru,
Filomel'a diu'a n'tréga
Canta veselu si sonoru. —
Ceriu-i mandru, se n'serina,
Si copacii seculari
De pre póla carpatina
Ér atragu pe pecurari.
Rundunic'a inca vine
La cuibutiulu seu placutu,
Dupa ce din tíeri straine
Oceanulu l'a trecutú;

Numai Tu o Libertate!
Libertate daru cerescu!
Retacesci totu pe departe
De la cei ce te dorescu. —
Chiaru si stanc'a-anticitati
Muscii n'cepu a-o n'velú,—
Dara flórea libertatii
Óre candu va resarf?
Sprinteniór'a pastoritia
Ér alérga la isvoru —
Si frumós'a-i turmulitia
O urméza n'cetisioru. —
Dar fratini de unu sange —
Óre candu se vor uní —
Ca se nu-i mai póta frange
Cei ce vor a-i asuprí?
Ah accente dureróse
Cu misteriu ve modulati
Din acórdede doióse
Se resune pin Carpati
Eco sacru alu primaverii, —
Timpulu celu de multu doritu, —
Primavér'a re'nvierii
Pentru cei ce-au suferitu!

I. Papiu.

Amiculu credintiosu.

Am cercatu cu scumpetate
Pribebindu in sus si' n jos
Prin colibi si prin palate,
Pre amiculu credintiosu;
Plecu, grabescu se esu la cale —
Cugetandu cà-oiu se gasescu

In acésta lume mare
Pre amiculu ce dorescu. —
Nu csí din satu afara,
Abiá pragulu l'am trecutú
Si din cati me n'timpinara
Unu omu mare si avutu
S'oferesce ca se-mi fia
Elu amicu adevératu
Ear sub larv'a de-amicia
M'a sedusu, m'a insielatu:
Legatur'a pretinéscá
O tienea de unu medilocu
Ca averea-i s'o sporéscá: —
La-ast'a nu avui norocu!
Lasu parinti si lasu socia
Mergu in lume, sciricescu
Ca se afu pretinia
Si amiculu, ce dorescu.
Cercu si n'trebu mai barbatesce, —
Ca si bietulu caletoriu
Retacindu, mi s'oferesce
De amicu unu cersitoriu;
Cugetamu acum in mine
Éca-amicu adevératu,
De-acum tóte-or merge bine
Est'a-i omulu, ce-am cercatu.
Inse ce se vedi? Mirare!
Dupa ce l'am usiuratu
De sub sarcin'a lui mare,
Si acést'a m'a n'tielatu.

Mai sedusu si-a dóua óra
De sperare nu abdicu; —
Trecu a patrii-mi otara —
Ca se afu pre amicu; —
Mai speramu cà prin palate
Dór' voiu fi mai norocosu,
Voiu aflá sinceritate
Si p'amiculu credinciosu, —
Si n'ncercarea-mi temerara
La n'nceputu a reesitu, —
O persóna demnitará
Mi se 'mbia de amicu.
Bine, fii acum pe pace, —
Ai aflatu pre omulu teu,
Demnitarului i place
A-si tiené cuventulu seu; —
Dar candu fú la frantu de pane
(Càci nu sciu cum se mai dicu)
Elu poftesce de la mine,
Numai lui se-i fiu amicu:
„Tíera, limba si natiune
Intre-amici nu are locu,
Érta-me daca-ti voiu spune,
Càci altecum nu ai norocu!“
Se mai cercu si mai departe
Pre amiculu celu sinceru?
Unde? Candu si in palate
Cu greu afi omu fidelu! —

I. Papiu.

Pesedintele constata, ca cas'a a primitu cu majoritate propunerea lui Bohatielu.

(Nu potu inse a nu observá aci, ca par-tea drepta a casei era forte desiertata, si primi-rea s'a templatu mai vertosu prin voturile stangei.)

Alti referenti din comisiunea pentru petitiuni reféra despre maimulte petitiuni de in-teresus mai micu pentru noi, si dupa astea se incheia siedinti'a la 1 ora si 1/4. Mane se va tiené siedinti'a.

(=) Siedinti'a casei reprezentantiloru din 3 aprile 1868.

Tóta siedinti'a de astadi s'a petrecutu cu cetirea referatelor diferiteloru comisiuni.

Uniculu L. Tisza predá casei o petitiune in caus'a calei ferate. Discursulu ablegatiloru se intrerupse de dóue ori de Madarász; antaia óra adeca observandu ca petitiunile predate ca-sei in caus'a calei ferate se nu faca ocolulu pe la ministeriulu de comerciu si numai apoi se vina in manele comisiunei emise in caus'a acést'a ci de a dreptulu se se predee acesteia, éra a dóua óra scolandu-se in contra alegerii membriloru din comisiunea natiunalitatiloru, nainte d'a se ceti referat'a comisiunei verificatorie. Ambele pro-puneri ale lui au fostu respinse si s'a inceputu votarea pentru membri comisiunei de natiunalitate. Candidati sunt urmatorii: I. Kub'a, Dr. Aur. Maniu, I. Paczolay, Hunfalvy, Teodor Berze-viceky, C. Justh, I. Iedenfeld, A. Glacz, G. Ivács-kovics, St. Szilágyi, Sal. Gajzágó, D. Teleki, G. Urházy, A. Bohatielu, P. Michályi, P. Ma-docsányi.

La finea votarii presedintele incheia sie-dinti'a.

Partit'a stanga centrala a dietei unguresci

a tienutu o conferintia la 1 aprile pentru a-si statorí credinti'a politica si modulu d'a procede. E de mirare si nu prè cumca neci vorba nu s'a facutu despre cestiunea natiunalitatiloru, desí mai nainte i meniso loculu primu intre agende. „Hazánk“ organulu acestei partite dá astfelu raportu despre rezultatulu conferintiei: „Cu totii au manecatu din aeelu puntu de vedere ca „Ungari'a este o tíera libera si nedependinte care nu e supusa neci unei alte natiuni sér-tieri,“ deci partit'a privindu dreptulu publicu re-cunósce ca detorinti'a sa este nainte de tóte a lucrá cu medilóce constitutiunali ca se inceto tóte acele legi cari sunt in contradicere cu a-tins'a nedependintia a tierii; dreptaccea se in-cete institutiunea delegatiunei si ministeriulu comunu; éra acele legi, cari sunt necesarie pentru ascurarea tierii, se se infintieze.

Se se infintieze:

Armat'a unguresca,

Nedependinti'a afaceriloru finantiali si comerciali,

Nedependinti'a legala a tierii se se recu-nósca din partea diplomatiei.

Partit'a intrunita spre scopulu acést'a, va pucece cu resolutiune catra tien'ta numita, dar cu cumpenire si-va alege timpulu de lucrare si medilócele constitutiunali, incunjurandu totu ce s'ar poté splicá de clatinare, dar incunju-randu totodata si provocarea unor agitatiuni cari facu cu nepotintia luptele constitutiunali si ar poté deveni fatali pentru tíera.“

Despre impreunarea stangei centrali cu cea lalta remasitia a stangei (cu „Honistii“) inca nu e vorba. Nesmintitu vor convoni in principie a dese ori ambele aceste partite la vo-tare, dar ca partite remanu separate. — „Poli-tik“ de multe ori cu mare prevedere in causele unguresci, crede ca vechi'a stanga adeca Ho-nistii se vor plecá catra stang'a extrema, ceea ce ar poté face ca estrem'a se se respandésca fórté in tíera, de órace castigandu Jókay etc. ar avé barbati de renume cari astadi i lipsescu. Respandirea pana acum s'a impededatu nu a-tatu in principie catu in lips'a de persóne ca-paci a formá si a conduce o partita.

Proieptulu de lege

in caus'a celor'a de relegea gr. orientale.

§. 1. Congresulu natiunale serbescu con-chiamatu la Carlovietu in 1864 si continuatu in 1865, in catu nu s'a compusu intru intiele-sulu art. 20 §. 8 din 1847/48 se legaliséza acum'a.

§. 2. Metropoli'a infintiatu pentru roma-

nii gr. orientali din Ungari'a si Transilvania' ca autonoma si egalu indreptatitu cu a serbiloru, precum si naltirea besericeii orientali din Tran-silvania la demnitatea de arhiepiscopia, se in-articuléza.

§. 3. De órace despartirea celoru de con-fesiunea gr.-orientale in dóue ierarhii nede-pendinti un'a de alt'a, pretinde esercerea deo-sebita a dreptului loru de autonomia, garantata prin art. XX. din 1848, credintiosii numiteloru dóue metropolfi (reservandu-se Majestatii Sale dreptulu de inspectiune suprem'a ce se va escr-ia in modu constitutiunali) sunt indreptatiti a despune si a-si regulá deosebitu si nede-pendinte tóte afacerile besericesci, scolare si funda-tiunali, in congreselé loru besericesci, ce se vor conchiamá din candu in candu (dupa insoiinti-are premergatóre catra Maiestate) de metro-politii respectivi, si a le manipulá si direge autonomu prin organele proprie, amesuratu re-gulamintelor ce se vor stabili in congrese si se vor aprobá de Majestatea Sa.

§. 4. Credintiosii ambelor metropolfi au dreptu mai departe (cu rezervarea dreptului supremu de aprobare) a-si face organizatiunea congreselor loru.

§. 5. Dreptaccea ministeriulu se insercina a medilóci conchiamarea congresului gr.-orien-tale alu serbiloru, care dupa datin'a din vechime va constá din arhiepiscopii respectivi, din 25 delegati besericesci si 50 mireni, intre cari 25 se vor alege din granitiile militare.

§. 6. Asisdere ministeriulu va conchiamá (intru intielesulu reprezentatiunii facute de si-nodulu episcopiloru romani de confesiunea gr.-orientale) si congresulu natiunale alu romani-loru gr.-orientali care ce compune de archipa-storii respectivi, de 30 delegati besericesci de 60 mireni, intre cari 10 vor fi din granitiile militare.

§. 7. Aceste dóue congrese conchiamate astfelu vor avé chiamarea a-si face organizatiu-ne loru, rezervandu aprobarea Maiestatii Sale.

§. 8. Tóte feliturile de pretensiuni escate din despartirea celoru dóue metropolfi, fie pre-tensiunea metropoliei intregi ori a unei diecese, a unei comune bes. séu a cutarui individu sin-guraticu, pre catu nu s'ar poté ele com-planá prin invoire recipróca, vor avé a fi cautate prin procesu formale naintea unui tribunalu delegatu ad hoc, contra decisiuniloru caruia vor fi permisibile tóte remediile juridice, dupa procedu-r'a civile, cast in alte procese de rondu.

§. 9. Despusetiunile din art. XX §. 8 din 1848 contrarie legii presinti, nu mai au vali-ditate.

Din dieces'a Versietiuului primimu o corespundintia caracteristica pentru sórtea co-munelor amestecate si din carea estragemu ur-matóriele: Comuna Vlaiocvetiu a remasu pana astadi supusa ierarhiei serbesci si respective episcopului serbescu din Versietiu spre mare mahniro a romaniloru din acea comuna. Preo-tulu romanu alu acestei comune este d. Adamu Ivasco. Acestu parinte preotu, la dorinti'a po-porului romanu din locu a pomenitu in s. be-serica de dóua ori pe Ittea Sa parintele nostru episcopu romanu din Caransebesiu. Atat'a i-a trebuitu santiei sale serbesci epuliu din Ver-sietiu, delocu l'a citatu pe preotulu romanu in antea consistoriului si in 7 martiu l'a judecatu se síeda la inchisóre siese septemani in monasti-re. Inse poporul romanu din numit'a comuna inca nu e lenesiu si nu vre se-si lase preotulu sub pedépsa, ci in numeru cam 50 de inái se luara dreptu catra Versietiu, intrara in sal'a episcopului serbescu si-i dechiarara in fatia ca mai multu nu vreu se remana sub ierarhia serbesca, ca mai antiertiu protopopulu serbescu din Versietiu la revisiunea socóteloru besericeii li-au spusu ca romanii sunt óspeti la serbi, éra acum romanii din a loru parte dechiaru ca den-sii nu vreu se fie mai multu óspetii serbiloru, pre candu potemu fi domni si stepani in cas'a nóstra. Episcopulu serbescu audiudu vórbele romaniloru, incepú a-i suatuf cu blandetie, dar suaturile santiei sale nu se prinsera de roma-ni cari romasera toti tari in propusulu d'a se des-face de serbi. Dupa ce esi poporul din sala, episcopulu chiamá pre osenditulu preotu si-i spu-se ca dupa pasci se mérga éra si la Versietiu la sant'a sa dóra i va usiurá pedéps'a.

Din Segedinu cu datulu 16/28 martiu primimu o corespundintia din carea estragemu: Tenerimea romana de la gimnasiulu de aici, dupa ce in anii trecuti facú cateva incercári cu putienu resultatu, estimpu i-a succésu a infintiá o societate de lectura. Pentru a suplini la-cunele ce se ivescu in educatiunea celor'a ce-si facu studiile pre la scoli neromane, societatea ingriji ca unu membru alu ei mai versatu se propuna gramatic'a limbei romane dupa Ci-pariu, altulu propune istori'a limbei, si progre-se se facu. Societatea are si o biblioteca, si a o-taritu ca in casulu daca s'ar desfintia societatea, bibliotec'a se tréca in proprietatea Asociatiunei natiunale romane din Aradu. Acést'a se insém-na spre cunoscenti'a fiitoriloru membri ai socie-tatei.

VARIETATI.

= In conferintia episcopiloru rom. ca-tolici tienuta in Pest'a la primatele, s'au cetitu parerile mai multoru mireni cari au fostu in-trebatu in privinti'a operatului episcopiloru. Du-pa ce s'au facutu unele modificári corespundia-tórie, s'a otaritu — in contielegere cu mini-steriulu de culte — a luá mesurile necesarie pentru ca in lun'a lui maiu se se póta intruni conferintia mista.

= Moda nóua de capacítatu. Inal-tit'a Sa imperatésca archiducele Albrecht de buna suvenire la romanii Ungariei, a remasu constantu in principiele sale pentru unitatea monarechiei. Acesta cercustantia o folosesc Loi-dulu din Pest'a pentru a provocá pe Inal't'a Sa imp. se renuncie la role publice. Intr'ade-veru acést'a e maniera de miratu, cáci pana a-cum lumea sciá ca prim'a virtute a cetatianului constitutiunali este a stimá convingerea altuia.

= Unu actu de justitia barbara. In satulu R. Göresöny nu departe de Mohaciu, unu vacariu cam bolnavu furase nisce carne, si fiindu prinsu l'au portatu cu carnea prin satu si la siese punti la fie-care capétá cateva bate candu avea se tréca pana lu dusera se puna carnea de unde a luat'o. In fine i s'a decretatu essilarea din comuna dar nu s'a potutu essecutá cáci bolnavulu se culcá si morí.

= Navigabilitatea Dunarei. Din Berolinu cu datulu 31 martiu s'a telegrafatu: In siedinti'a de astadi a senatului vómale s'a cetitu o propunere presidiala d'a primí garan-tia pentru unu imprumutu cu care se va face ca gurile Dunarei se fie navigabile.

= Suscrisulu am onóre a aduce pe ta-petulu publicitatii — modest'a insoiintiare, ca Poesiile-mi promise prin colónele diuaristiceii, dilele aceste voru esi de sub tipariu; intardierea se mi-o scusedie mai multe cause neprecaluate. De altmintrelea, trebue se-mi sprimu bucuri'a, pentru distins'a consideratiune ce o dovedí si pana acum o. publicu si cu deosebire seculu frumosu, facia cu intreprinderea mea, incur-gandu-mi dejá unu numeru considerabilu — de pronomeratiuni; acést'a cercustare me incu-ragiédia a cere si mai departe sucursulu o. lui publicu si cu deosebire imbraciosiarca frumósco-loru cetitóre, ce sperediu ca neci nu mi-s'a de-negá. Doritoriele de-a si-mai procurá acést'a carte, binevoiesca a-si adresá abonamintele si de-aci nainte totu la tipografi'a lui Iuliu No-séda, (piat'a Franciscaniloru nr. 7). Pretiulu unui esemplariu numai 80 cr. editiune de lussu 1 fl. 20 cr. v. a. Am onóre totu odata a ve-face cunoscutu si-aceca, ca numele o. loru pre-numerante si pronomeranti, le voui tipari pe o oóla si in semnu de onóre si multiamita, li voui trimite la fie-care deodata cu cartea. Observediu inse ca in col'a aceea, numai numele acelor'a voru intrá, cari si-au trim su si si-voru trimite pronomeratiunile pana in 15 Aprilu c. n. deó-race de nu mai de graba, atunci cu tóta secu-ritatea voui incepe espedarea. Numele o. loru colectanti voru fi tiparite cu litere deosebite si voru primí de la 7 esemplarie unulu in semnu de distingere si onore. Pest'a 30 mar-tiu 1868. Ionitia Badescu. (In nr. ven. vom publicá un'a din aceste poesii.)

= Monumentu honvediloru. Reuniu-ne honvediloru din Zemplin a otaritu ca prin monumentu corespundiatóriu se eterniseze me-mori'a celoru caduti la 23 si 31 ian. 1849 in bataliele de la Tarzal si Tokaj sub conducerea lui Klapka in contr'a armatei imperatesci pe care o comandá Schlick.

= Cári ferate. Putiene dile inca — di-ce „Sieben-Blätter“ — si calea ferata vine

peste fruntariile Transilvaniei plecandu de la Aradu catra Deva. Nóa inse ni se pare ca ace-ste dile se vor face septemani. — „Kol. Köz.“ intielege cumca ministeriulu de comunicatiune a incuviintiatu si asemnatu sum'a de espropria-tiune pentru calea ferata de la Oradea-Mare catra Clusiu.

= Csányi unulu din comandantii de la 1849 a ostriloru unguresci in contr'a armatei imperatesci, si care cadiuse pre campulu de ba-talia, capeta acum monumentu de granitu in comitatulu Zala. Monumentusu l'a facutu Ge-renday in Pest'a, unde jaco inca espusu la ve-derea publicului.

= Kossuth si Perczel. Comitétulu centrale alu honvediloru din Buda-Pesta se ple-cá in politica catra partit'a extrema din care cauza — intrevenindu si nisce afaceri mai me-nuntiele — se nascú o neintielegere intre den-sulu si d. Mauritiu Perczel. Acum crediú Per-czel ca densulu este cel'a caruia i stá in putere ca atacandu pre Kossuth se dobandésca pre co-mitétulu. Tienú domin. o cuventare de trei órc, tra-se parelele intro vietí'a lui Kossuth si a dsale, impartí materi'a in trei epóce: nainte de 1848, 1848 si 1849, timpulu d'atunci in cócia. Aréta multe date necunoscuté, nu i-a placutu in 1848 ca K. a luat de la densulu a dese ori coman-d'a. Vorbi despre confederatiunea dunaréna, de-spre erumpere in Romania si Serbia, despre cele petreute pe timpulu resbelului prusescu, subventiuni de la guvernele straine etc. In fine s'a telegra fatu la Paris, la Londra ca Perczel a atacatu pe Kossuth, si l'a atacatu cu resultatu. Lauda te gura ca éca pumnulu! Cuventarea s'a steografatu si se observá din cuprinsulu ei ca d. Perczel a fostu fórté turburatu la capu cáci in multe locuri nu este legatur'a necesara intre idei si sentintie. A si capetatu dsa cateva pro-voári din partea honvediloru. Organele stangei extreme afirma ca d. Perczel nu póte fi trasu la respundere din cauza ca din candu in candu are o iritatiune de nervi si se póte ca a cuven-tatu in asemene mominte. In totu cuprinsulu se vede o ambitiune personala impinsa pana la grétia. Mai in fie-care sentintia verbulu figuré-za in concordantia de persón'a prima, dreptu semnu de ambitiune. Deákistii din a loru parte folosescu ocaziunea a face demonstratiune lui Perczel. Comitétulu vechiu alu honvediloru (ce l'a desfintiatu Perczel ca presedinte infintiandu unulu nou) n'are de cugetu a se dá de invinsu, si tocm'a se consulta cum ar trebúf se procedá.

= Archivulu pentru istoria si filologia sub rodaotiune dlui T. Cipariu in Blasiu, in nr. ultimú aduce biografi'a lui Sincai precum si-a fostu scris'o inausi.

= Afacere postala. „Hirrado“ de la Segedinu insoiintiéza ca pre acolo in tienutu éra si a perduto post'a unu sacu cu bani.

= Uneltire. In 21 martiu dupa votarea casetoriei civile in cas'a magnatiloru senatului imperiale, secretariulu unei persóne nalte con-trarie acelei legi, a telegrafatu Imperatului la Buda ca Vien'a este in rescóla tocm'a cast in 1848. La intrebarea monarcului, ministru Taaffe a reportatu inca atunci nóptea cumca in Vien'a domnesce ordine esemplara si ca ora-siulu s'a luminatu de bucuria.

= Respusuri. La Curtieiu „Remonstratiu-ne:“ Am crediutu, dupa seen'a frumósá de contielegere candu s'a constituitu partit'a natiunala, ca a desparutu din comitatu desbinarea, si de aceea am fostu mai pu-tienu scrupulosi la nr. 5. Informandu-ne acú, Ve rogámu se ne iertati a incunjurá totu ce ar poté dá ansa la dis-cusiuni lungi si seci.

Resinari Tella praev: Condeitulu Diale ni faoe placere candu si-alege obiepte denne de densulu, dar cau-s'a ast'a nu e pentru noi, dá-o „Amvonulu“ daca s'a amestecatu elu ca din parte-ne o incunjurámu purure.

Dlui A. M. in L. E in brosiurare.

On. Soc. d. lect. in Bt: Ab invisit nu potemu ju-decá nemica, mai antaiu se vedemu.

Publicatiune.

Prin care subsemnat'a reprezentantia co-munala din Zorlentiulu-Mare in comitatulu Crasiiovii, aduce la placut'a cunoscentia cumca antaiulu tergu care prin naltulu ministeri r. u. de comerciu s'a concesu a se tiené in sus di-s'a comuna la 24 aprile calindariulu nou, éra celo lalte precum la 24 juniu alu doile, si in 24 novembre alu treile, terguri anuale (mari) éra de septemana dupa 24 aprile in tóta septeman'a lumea se va tiené, la care onoratulu publicu do-ritóriu de a cercetá cu onóre se invita.

Zorlentiulu-Mare 31 martiu 1868.
[1—3] Antisti'a comunala.

